

Asia: VN/13333/2025

## **Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (valmistavan opetuksen lisäopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitus)**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Mitä mieltä olette perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksesta?**

Valmistavan opetuksen lisäopetusta tarvitaan. Riittävä lisärahoitus on taattava ja otettava myös huomioon oppilaiden riittävä integroituminen suomenkielisten oppilaiden kanssa.

#### **Onko perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus mielestänne tarpeellinen?**

Valmistavan opetuksen lisäopetus/-rahoitus on erittäin tarpeellinen. Vuodessa saavutetaan usein heikot valmiudet jatkaa opintoja suomea äidinkielenä puhuvien kanssa. Tutkimustulokset osoittavat, että heikosti kieltä omaksuneet syrjäytyvät helpommin ja integroituvat muuhun kouluyhteisöön selkeästi huonommin.

On kuitenkin varmistettava, että valmistavan opetuksen lisäopetuksessa tapahtuu riittävästi integraatiota suomenkielisten oppilaiden kanssa.

#### **Onko perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitusratkaisu toimiva?**

Rahoitusratkaisumalli on toimiva.

#### **Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korottamista koskevaan osuuteen esityksessä?**

Esityksen tavoitteena on aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittävien enimmäismaksujen korotuksella kompensoida kunnille aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuteen tehtävä 7 miljoonan euron valtion rahoituksen vähennys. On haastavaa arvioida kustannusvaikutuksia kunnan rahoitusosuuteen, kun ei ole tiedossa tarkempaa kuntakohtaista euromääristä kustannusvaikutusta.

Todennäköistä on, että kuntien kustannukset tulevat nousemaan seuraavista syistä:

- o Maksujen korottaminen voi aiheuttaa toimintaan hakeutumisen vähenemisen.
- o Maksuvapautuksia haetaan enemmän, jolloin asiakasmaksutulot vähenevät.
- o Lakiuudistuksen voimaantulon ajankohta 1.1.2026 alkaen on huono, koska asiakasmaksut on päätetty koko lukuvuodeksi 2025-2026. Mikäli kunta korottaa maksuja 1.1.2026 alkaen, on vaarana toiminnasta irtisanoutuminen kevätlukukaudella 2026. Tämä aiheuttaa myös hallinnollisen työn lisääntymistä merkittävästi. Koska ohjaajat on palkattu koko lukuvuodeksi, muutos aiheuttaa heidän työnsä uudelleenjärjestelyä.

### **Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen indeksisäännöstä koskevaan osuuteen esityksessä?**

Maksujen sitomisella indeksiin on tarkoitus säilyttää kuntien aamu- ja iltapäivätoiminnan laatu ja laajuus nykyisellään kustannusten kasvaessa. Indeksiin sitominen on hyvä uudistus.

### **Onko teillä muuta lausuttavaa esitysluonnoksesta (esim. vaikutusarvioinnit)**

Olemme samaa mieltä seuraavista esityksessä arvioiduista vaikutuksista:

- o Vaikka lainsäädäntö velvoittaa tietyissä tilanteissa maksujen perimättä jättämiseen, voi silti syntyä tilanteita, joissa maksujen korotukset vaikuttavat yksilön tai perheen päätökseen ylipäättään hakeutua aamu- ja iltapäivätoimintaan. Maksujen korottaminen voi täten vaikeuttaa tiettyjen sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien lasten osallistumista aamu- ja iltapäivätoimintaan siitäkkin huolimatta, että kunnalla olisi velvollisuus jättää asiakasmaksu perimättä tai alentaa sitä. Maksujen korottaminen voi vähentää toimintaan osallistumista nykyisestä sekä asettaa osan lapsista sekä monilapsiset ja pienituloisempia lapsiperheitä muihin verrattuna eriarvoiseen asemaan.
- o Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa lapselle mielekästä tekemistä turvallisessa ympäristössä ennen koulupäivää ja/tai sen jälkeen. Toiminta pitää sisällään esimerkiksi leikkimistä ja yhdessäoloa ystävien kanssa sekä ulkoilua ja liikkumista. Koska osassa toimintaa painottuu vahvasti liikunnallinen tekeminen, on mahdollista, että aamu- ja iltapäivätoiminnasta pois jääminen vähentäisi lasten päivittäistä liikkumista.
- o Aamu- ja iltapäivätoiminta vähentää yksinäistä aikaa, jonka pienet lapset viettävät koulun jälkeen ilman aikuisen läsnäoloa sekä helpottaa perheen ja työelämän yhteensovittamista. On mahdollista, että maksujen korotusten myötä aamu- ja iltapäivätoiminnasta pois jääneiden lasten yksinäinen aika koulupäivän jälkeen lisääntyy sekä perheen ja työelämän yhteensovittaminen vaikeutuu.

Mattila Marja

Kangasalan kunta